

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOYS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

ELS NEGRES ÀSCHANTIS Á BARCELONA

(Inst. Rus, colaborador artístich de La Esquella.)

La quitxalla de la tribu.

CRONICA

FIGURINS ASCHANTIS

Ab las calors de aquests días ha arribat á Barcelona una tribu africana, la dels *Aschantis*. Procedeixen de un país tropical, situat á la costa occidental del continent negre, á 7° al Nord de la ratlla equatorial, allí ahont lo sol cau tan á plom sobre del cap que 'ls cossos apenas donan sombra. Per lo tant no 's pot dir que 'ls *Aschantis* tingan mala sombra... ab tot y ser de un color tant fosch.

De son país varen sortir durant lo mes de abril prop passat y tenen l'intenció de tornársen'hi en lo próxim mes de novembre. Son una gent que tot s' ho prenen ab *calor*. Del fret ne fujen com de la peste. Ab los catarros y 'ls panallóns no hi volen tractes: hi ha pena de la vida.

Y no obstant, gent del Nord han tingut de ser els que s' han encarregat de civilisarlos: los inglesos, aquells gánguils de cabell ros y cara vermella, insaciables menjadors de *beefsteachs* y de pobles descuidats se 'ls van incorporar, no fá gayres anys, després de una brega llarga y desesperada, en la qual hi van jugar en gran las ametralladoras y las pessas de artillería. La civilisació europea ab la sanch entra.

Y 'ls *Aschantis* se van batre bé. En lo seu país tothom es soldat: tothom va á la guerra. Si quan marxan las legions dels guerrers, algún *Aschanti* 's queda ronsejant, las donas lo treuhen del amagatall y á cops d' estaca li demostran qu' es mes dols morir de una bala que de un fart de garrotadas.

Davant del enemich, embesteixen de dret: los generals se posan á retaguardia per espavilar als que reculin, y tal conciencia tenen del honor militar, que si arriban á perdre la batalla, 's suicidan.

Per ells la mort equival á un cambi de vida. Son espiritualistas acérrims: creuhen en una existencia supra-terrena, y en la comunió de relacions entre 'ls vius y 'ls difunts. Tant es aixís que cada qual s' enterra 'ls morts á casa séva, considerantse rodejat del esperit dels que se 'n van. Quan menjan solen fer la part pels difunts, y esperan tranquilament que 'ls aliments que 'ls hi destinan se corrompin. Per ells los aliments tenen també esperit, y del esperit de las patatas, del blat de moro y del ví de palma (aquest si que 'n té d' esperit) s' alimentan las ánimas dels morts.

No cal riure's de aquestas creencias puras y sobre tot desinteressadas. Si 'ls *Aschantis* se van civilisant com es de creure, no 'ls faltará ab lo temps un cos sacerdotal, que s' encarregará de bescambiar en oracions y aspergis los tributs alimenticis dedicats als morts. Y llavoras quina

diferencia hi haurá entre ells y 'ls pobles europeos?

**

Com tots los pobles primitius los *Aschantis* son monárquichs. Lo seu rey te tres mil y pico de donas, concubinas las mes vistosas; las restants esclavas.

Y prenguin exemple dels *Aschantis* los nostres monárquichs: quan lo rey se mor', sos magnats se suicidan per l'afany de seguirlo fins en l'altra vida. Aquí, en cambi, quan mor' lo rey s' estableix lo pacte del Pardo: «el muerto al hoyo, y el vivo al bollo.»

Un'altra costum típica: la dels empenyos. Quan tenen una necessitat y careixen de recursos, no podent empenyar la roba, puig no 'n gastan, empenyan las personas: los pares als fills, los marits á las donas... y fins en algún cas es la dona la qu' empenya al marit, que allá com aquí hi ha femellas que portan las calsas, simbólicament quan menos.

L'empenyo dura fins que á copia de jornals y serveys s' ha extingit lo deute, y si 'l deutor avants de lograrho sucumbeix, l'acredor penja son cadáver á las branca de un arbre, y 'ls parents del difunt fan los impossibles per treure'l de aquella situació compromesa que 'l priva del etern descans y dels goigs inherents á la vida eterna. Per aixó allá encare millor que aquí, de un home que te deutes, se 'n pot dir qu' *está ben penjat*.

Si D. Manuel Girona anés al país de *Aschanti* á fer negocis, li caldría avants que tot adquirir un bosch ben gran y tot un cargament de cordas.

**

La tribu dels *Aschantis*, ha vingut á Europa contractada per Mr. y Mademoiselle Gravier y conduhida per un cacich: una especie de Planas y Casals qu' es qui talla 'l bacallá; pero que, segons noticias, no abusa del seu poder. Tots los seus súbdits el respectan y l'estiman, no pels favors que puga ferlos en dany de tercer, que aixó entre *Aschantis* no s'estila, sino per l'imparcialitat ab que 'ls governa y 'ls administra justicia.

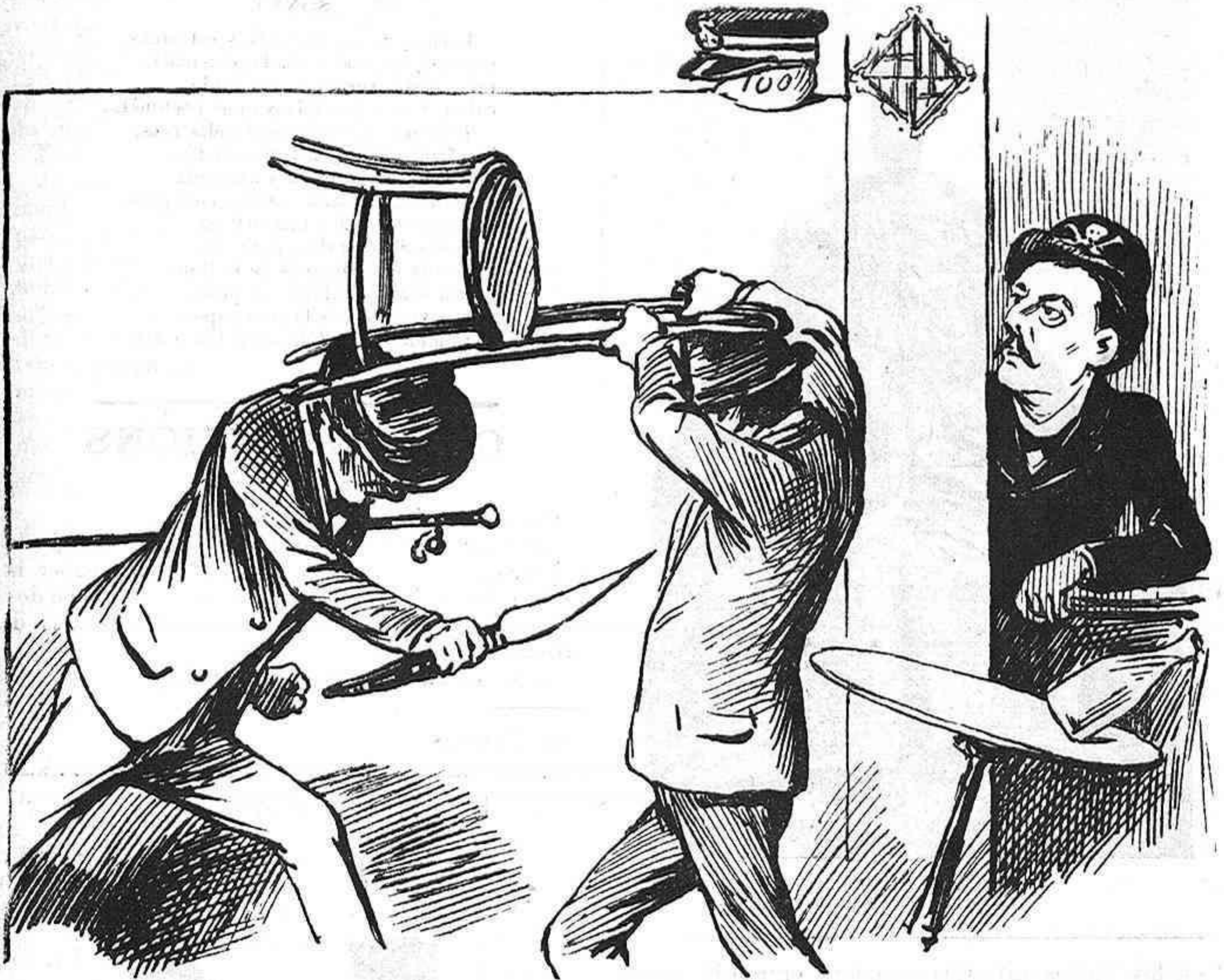
Lo cacich vesteix millor roba que 'ls seus súbdits: ostenta, en lloch de corona, un casquet de vellut vermell brodat de canyutillo d' or, y junt ab la séva dona tota enjoyada, s'aixepuga sota un gran parassol, lo mateix quan camina que quan está assegut. Te la séva cort y 'ls seus servidors; y jo no entench com tractantse de un personatge tan elevat, lo senyor Coll y Pujol no li ha ofert encare 'l Palau del governador del Parch. D'altra manera hauria procedit lo Sr. Rus y Taulet de ceremoniosa memoria.

La tribu es lo mes pintoresch que

Pentinadoras barceloninas, ¡aquí hi ha modas, novas y finas!

COSAS D' ELLS

Solventant diferencias.

puga imaginar-se. Se compón d' homes, donas y criaturas de diverses edats, y forman una colecció de tipus robustos, ben formats, de pell fina, de color de bronzo florentí. Ab hermosos pits, torsos elegants, camas y brassos arrodonits com fets al torn, se veuen entre ells molts exemplars de Venus negres, y de Adonís del mateix color. Pero de un negre fi en uns mes clar qu' en altres, que llú com lo bronzo, al ser ferit per la llum del sol. No sé si 'ls haurán triat com los grans de café hisenda de Puerto-Rico; pero si tots los Aschantis son com la mostra, s' haurá de confessar que físicament á lo menos, constituheixen un dels pobles africans mes perfectes.

Tenen ademés cara intel·ligent y expressiva, moviments desembrassats, y sense donarse'n compte adoptan posicions elegants qu' están tentant lo llapis y 'l pinzell. Hi ha criaturas que semblan graciosas estatuetas, delicadament ciselladas.

Las donas ostentan pentinats disposats ab gran coqueteria. Son cabell crespat s' adapta á las combinacions mes capritxosas. Algunas se 'l arreglan á tall de banyas, las quals, si bé 's considera, sempre es millor que las portin ellas que no 'ls seus marits.

Las que tenen fills se 'ls penjan á l' espatlla, á qual efecte se ceneixen interiorment á la part posterior de la cintura una capsana á manera de polissón. D' aquesta conformitat la criatura descansa y ellas fan lo seu fet ab las mans completament desembrassadas.

Los *Aschantis* dividits en seccions executan las dansas y 'ls cants del seu país: ballan ab lo cos encorvat com si tinguessin mal de ventre. Sos cants son monótonos, y 'ls instruments qu' emplean mes que música fan soroll. Hi ha principalment uns timbals en forma de barraló que serveixen per marcar lo ritme. Aixís y tot, al cantar y ballar formen grupos molt interessants.

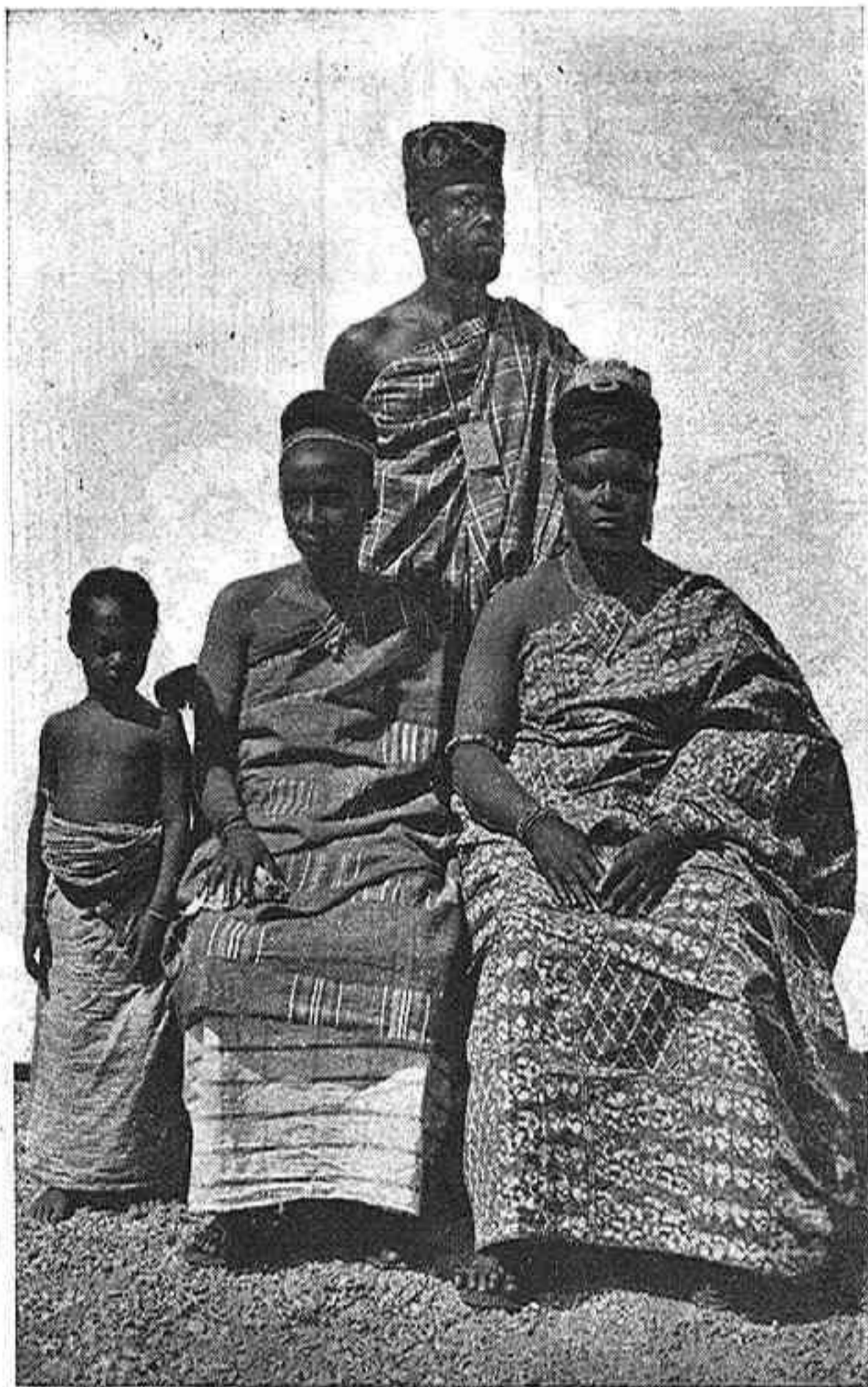
Tot al entorn del solar s' hi veuen barracas, dormitoris y tallers dels qu' exerceixen alguna industria: hi ha un manyá, que fa puntas de fletxa y assagaya; un parell d' ebanistas que fan bastons d' ébano; un argenter que treballa anells y altres joyas de plata y or; hi ha sobre tot un teixidor qu' en un tel·ler primitiu, compost de quatre estacas clavadas á terra, fa 'l seu fet ab una llestesa extraordinaria. Grabadors de carabassas n' hi ha un parell y ho fan molt bé.

Al Aschanti es un gust. Quan á un jove li donan carabassa, á lo menos li darán artísticament grabada.

**

Ademés de tots aquests departaments hi ha la cuyna, colocada sota un tinglado. Allá 's veuen els fogons fets d' argila, al ístil de aquell país, al costat d' altres á la moda europea: allá las pedras de moldre 'l blat de moro y 'l gran morter de fer las picadas. Cacerolas, paellas y altres utensilis son europeos, demostració evident de que la civilisació

ELS NEGRES ASCHANTIS

La familia del jefe.

en los pobles salvatjes, comensa entranthi per la boca. Las marmitas bullen tot lo día, y de las paelas y cacerolas se 'n desprén un pronunciat olor de ceva.

Mentres los pares y las mares ballan, cantan ó feynejan, los noys van á estudi. Una dotzena y mitja de marrechs donan la llissó baix la direcció de un mestre alt y serio, mes ben vestit que 'ls seus compatricis y calsat ab sandalias, lo qual pot significar que al Aschanti 'ls mestres d' estudi son mes considerats que á Espanya.

Es interessant á tot serho aquell conjunt de noys bregant ab las pissarras de fusta sobre las quals hi treuhen sumas, llegint en lo cartell y cantant. Ab un clarinet lo mestre 'ls dona 'l tó. Y ho fan bé, y afinan molt. Ja saben la Marsellesa y en l' actualitat están aprenent l' himne de Cádiz. Pel regular s' agrupan, s' apilotan com un remat de xays negres fredolichs. Vos miran sense prevenció y ab infantil carinyo y al frunzir la boca per somriure, us ensenyan duas rastelleras de dents blancas com lo marfil.

Per acabar. L' exhibició dels Aschantis ofereix atractius. No fan habilitats com los artistas de Circo, ni s' entregan á exercicis aparatosos mes ó menos teatrals: allá, en lo solar del carrer de Ronda de la Universitat ahont hi estigué instalat lo Café de la Pajarera, hi tenen lo seu vilatge, y s' hi están com á casa seva. Allá hi ha, que veure 'ls per formarse una idea del modo de ser de un poble tan interessant.

P. DEL O.

¡OH, EL DINÉ!

SONET

Bornia, coixa, garrella y estrafeta;
sense dents, mal girbada, denarida,
tartamuda, xerrayre, revellida,
calva, tonta, gandula y molt poch neta.

Tossuda, quisquillosa é indiscreta;
insufrible, mal génit, presumida
maimona, lleganyosa y atrevida,
batxillera, deixada... aixís, com peta,
un portento será y una bellesa
á Venus comparable, graciosa,
aixecada á las banyas de la lluna
per la servil adulació suspesa,
y un jove guapo la farà sa esposa
si te un milió de llunas (1) de fortuna.

G. RARESA.

CONTRADICCIONS

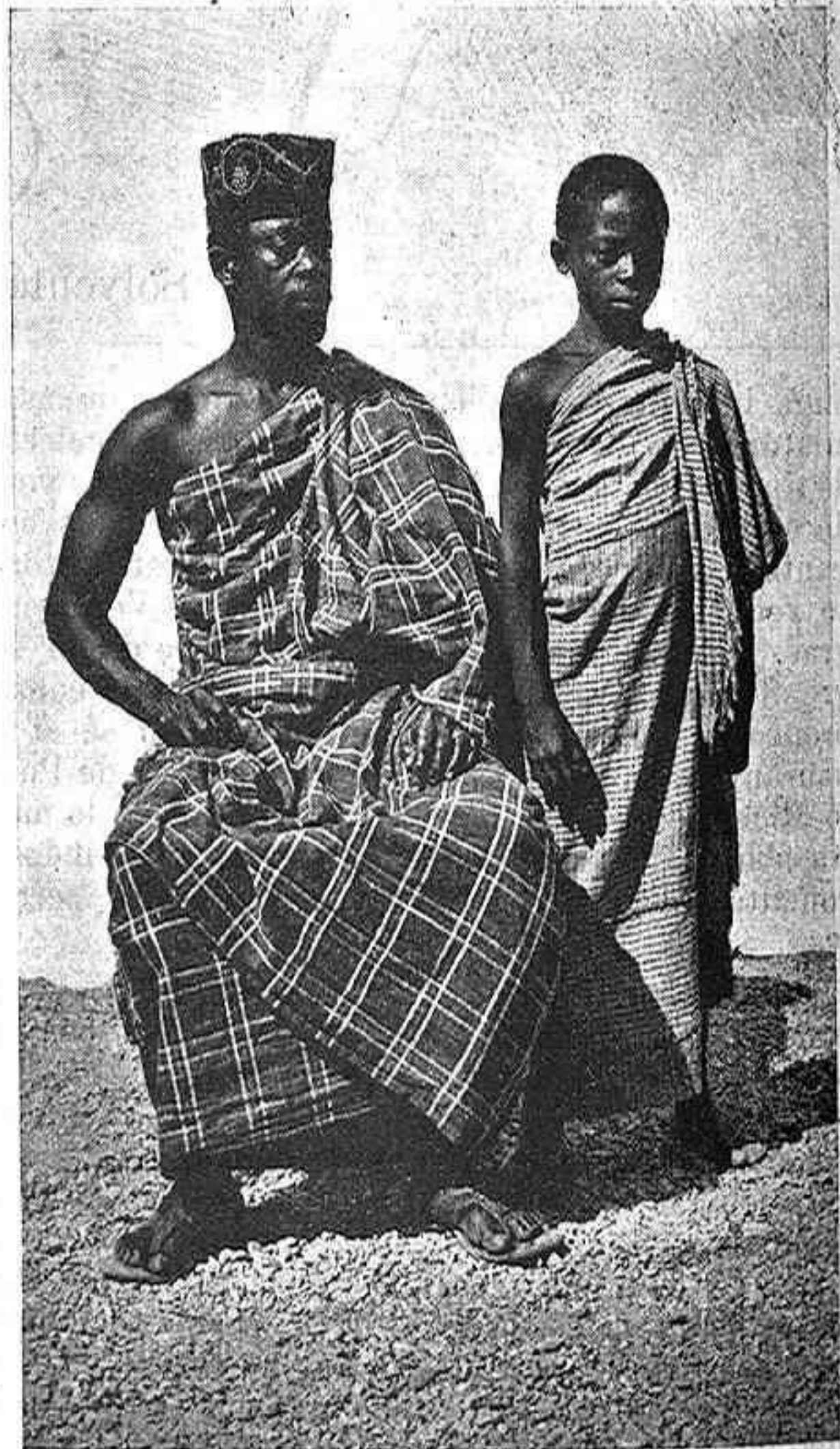
Cada día se 'n veuhen de novas.

Acaba de morir-se l' astrònom Noherlesoom, y lo primer que 'ns participan els que 'ns fan saber la noticia es que 'l difunt—que per mes senyas se deya en realitat Lleó Hermoso—era una persona d' arreladas conviccions católicas.

¿Han vist enormitat mes tremenda?

(1) Pessetas.

ELS NEGRES ASCHANTIS

(Ins. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.)

El jefe y l' hereuhet.

¡Un católich, un home de sentiments religiosos, dedicarse á escudriñar el firmament y espiar lo que passa en las interioritats de l' atmósfera!... ¡Un creyent qu' en tot lo que succeheix hi havia de veure 'l dit de la Providencia, tenir la osadía de tafanejar pels núvols, sòls pel gustasso d' explicar als homes ab quatre días d' anticipació lo que havia de ocorre en aquellas alturas!...

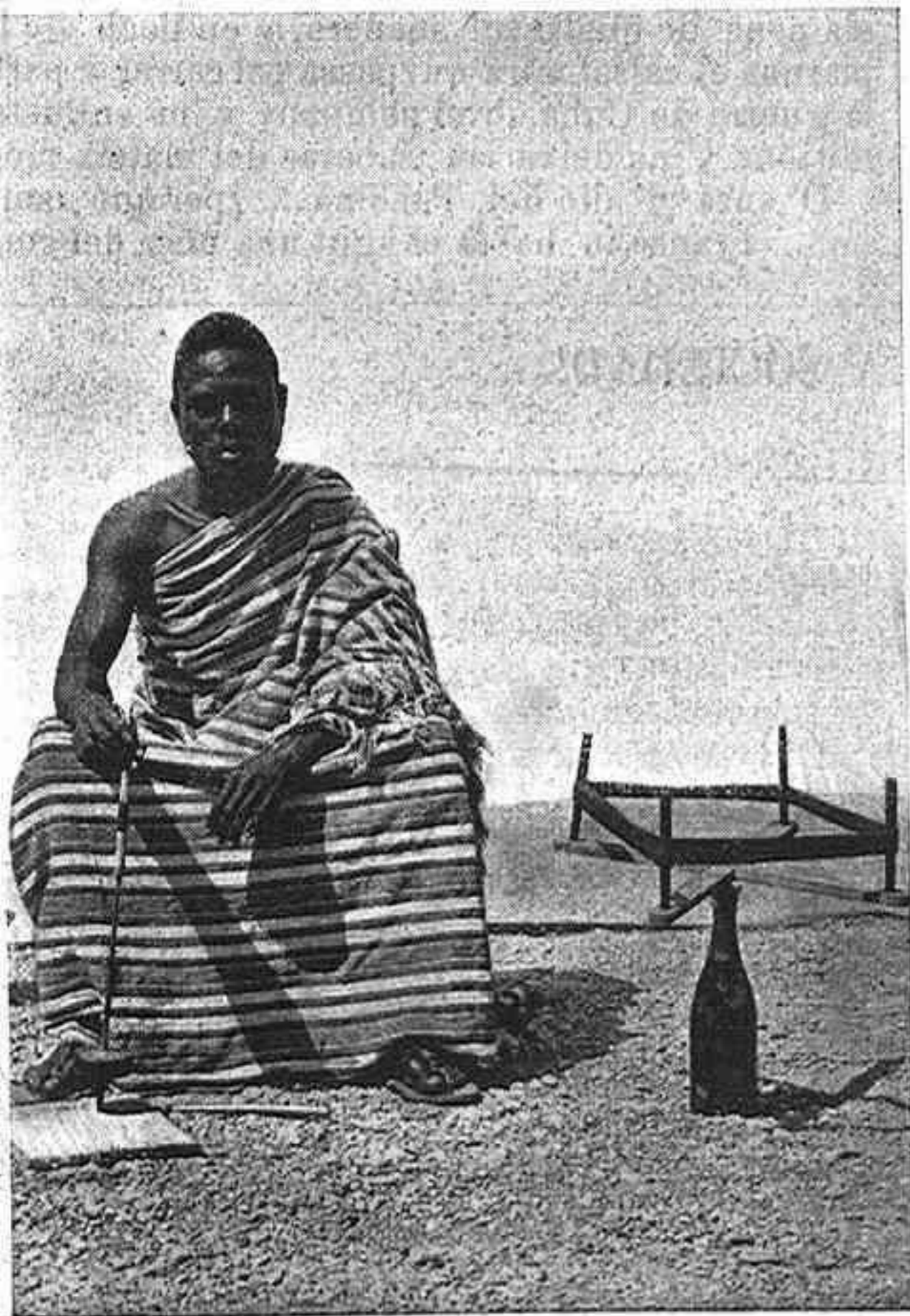
No ho acabo d' entendre.

Jo 'm creya que á aixó de la meteorología únicament podían consagrarshi aquests sabis despreocupats, que asseguran que 'l mon no es altra cosa que una máquina, subjecta á moviments precisos y matemátichs; aquests que no mes tenen fé en el termómetro, 'l barómetro y 'l higrómetro; aquests que diuhen que tots els fenómenos de la naturalesa están subordinats á lleys fixas é inmutables; aquests, en fí, que no 's recatan de manifestar que 'l llamp es una descarga eléctrica, la pluja la condensació del vapor acuós produhit per la evaporació y 'ls eclipses la senzilla interposició d' un cos entre dos a tres.

Pero ¡un católich, un cristiá que sab positivament que si plou es perque Deu vol, que 'ls llamps son cástichs de Deu, que 'ls terremotos representan avisos de la Providencia y que 'ls eclipses tan sòls ocurreixen quan hi ha d' haver guerra, peste ó cambi de ministeri... un fervorós creyent d' aquesta categoria, descarrilar fins al extrém de posarse á fer pronóstichs, embolicantse en cosas que únicament Deu pot saberlas, ja qu' ell y ningú mes es qui las dirigeix y las governa!...

Sí, católicament considerada, la colocació de un *pararrayos* es un acte d' insubordinació y de resistencia contra 'ls decrets de dalt, la publicació de pronóstichs meteorològichs resulta una irreverencia imperdonable, perque, una de dugas: ó 'l que fa 'ls

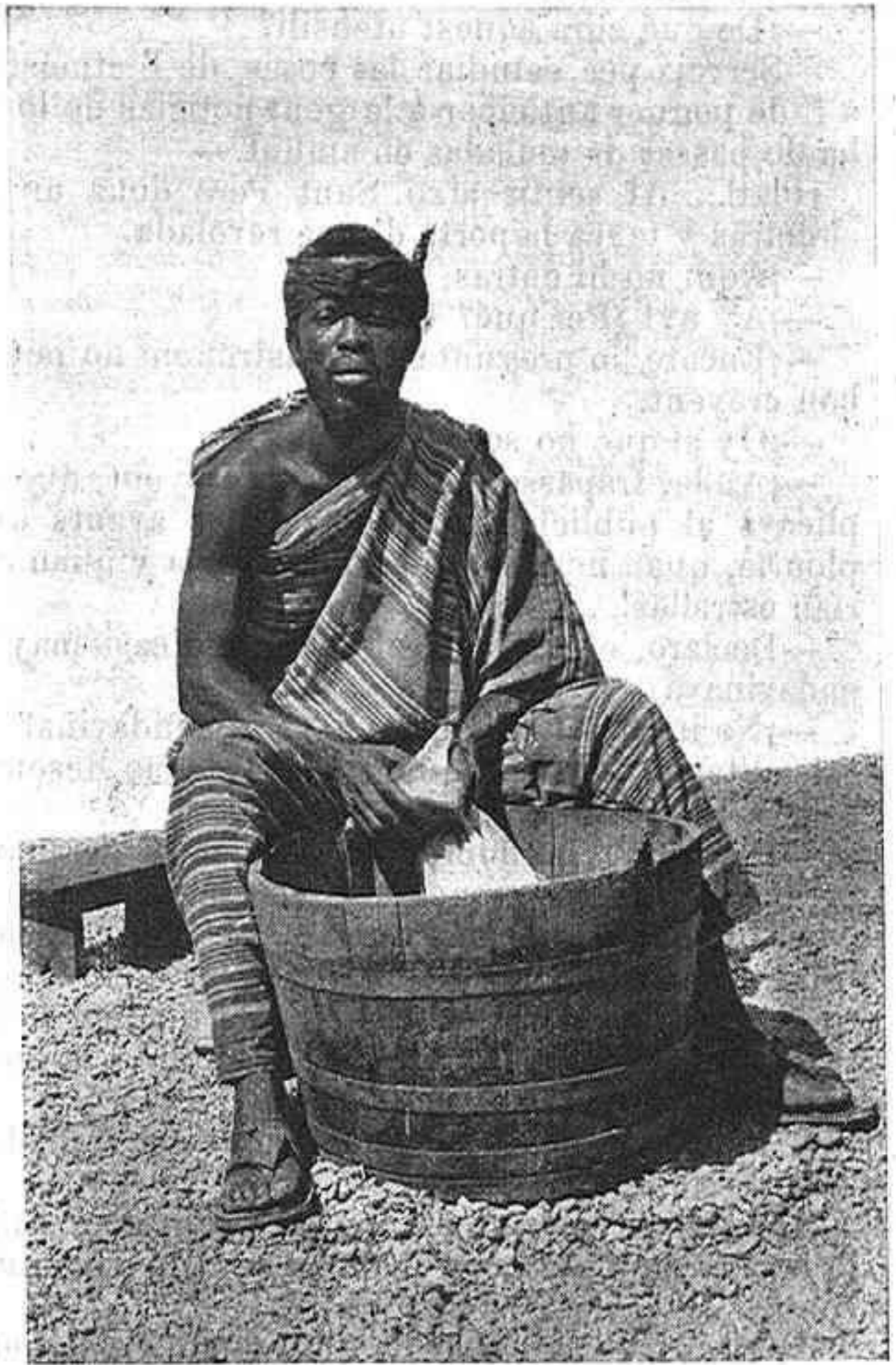
ELS NEGRES ASCHANTIS

(Ins. RGS, colaborador artístich de La ESQUELLA.)

Un teixidor.

ELS NEGRES ASCHANTIS

El que renta la roba.

pronóstichs tracta de convertirse en apuntador de Deu, ó suposa entre ell y la Providencia una confabulació incomprendible.

Que 'l voltería, 'l materialista vingui y digui: *Demá plourá*, s' explica perfectament. L' home té 'ls seus trastos á propòsit per aquests estudis, disposa de aparatos científichs, coneix las lleys de la naturalesa, y pot molt bé, sapiguent las causas, vaticinar els efectes.

Pero ¡un creyent, notificarnos que *demá plourá!*... ¿Quí es ell per dirho? ¿Cóm pot sapiguerho?... ¿No hem quedat en que plourá si Deu vol, en tant que si no ho vol no plourá, encare que tots els aparatos físichs, químichs y diabólichs ho assegurin y s' hi empenyin?

¡Pobre Noherlesoom! Els asseguro que 'l planyo ab tota l' ánima. ¡Quín xasco se li espera al arribar al cel!

Ja 'm sembla qu' estich sentint la repulsa.

L' home 's presenta tot trempat á la celestial porta y truca.

Sant Pere guayta per la reixeta.

—¿Quí hi ha?

—¿Un servidor: en Noherlesoom.

—¿Qu' ets? ¿Xino?

—Espanyol.

—Vé á ser lo mateix, perque, segons sento dir, com á xinos us tractan. Y bé, ¿qué vols?

—Entrar á la gloria.

—¿Ja ets un bon creyent?

—Católich, apostólich y romá.

—Passa.—

Sant Pere obra la porta y en Noherlesoom se disposa á entrar; pero de repent lo vell pescador s' adona d' una eyna que l' altre du á sota l' aixella.

molt més guapo que 'l papá
perque mamá, al escullirlo,
mamá, vas estar fatal.

Que sigui, mamá, un *tarumba*,
lo que 'n diuen un *bon Jan*,
perque, mamá, si 'm reguinya
ay! dels meus nervis, mamá!

Mamá, que 'm compri un piano,
perque ¿sabs? jo 'l vull tocar;
y que també 'm porti á teatros,
que s' aboni á Novedats.

Mamá, dijous y diumenjes
tindrém, ay! *soirée dansant*:
jo cantaré *La Traviata*,
que la canto bé ¿vritat?
y vull qu' ell me fassi 'l duo
«Alfredo» el capitá.

Mamá, llegiré novelas
de Paul de Koch y Dumas;
las del seu fill sobre tot
me diverteixen en gran,
perque ¿sabs? ¿son tan bonicas!
y tenen tant de *sprit*! jah!...

En fi, ay! mamá, si, jo 'm caso,
ja més no puch aguantar;
mamá, tú que en tot te ficas
búscam un *Uonza* mamá!

JOANA DOMÉNECH.

LO PRIMER BADALL DEL «NOY DE TONA»

La suposada mort del *Noy de Tona* ha posat sobre 'l *tapete* la seva personalitat, publicant los periódichs noticias y anécdotas mes ó menos verídicas, á ell referents. Lo que cap ha publicat es un epíssodi de la vida del *Noy*, que per poch té un fi tan trágich que may se hauria parlat de la popular personalitat del *Noy de Tona*, y que en part sigué 'l fonament de la vida bohemia que porta y la causa de que fassi aquells badalls tan coneguts de tothom, que no poden confondre's ab altres; aquells badalls histérichs, nerviosos, tan amples, y estirats, que sembla que las fitas de la boca tenen de juntarse per la part del clatell y esberlarli 'l cap com una magrana.

Si coneguts son de tothom los famosos badalls, á ben segur que son ben pocas y contadas las personas tenen noticia de la causa de que provenen. Provenen d' un esparverement.

El *Noy de Tona*, en l' any 1873, quan encare era un xicot de 17 á 18, que vegetava com qualsevol altre pacífich vehí del poble de Tona, va trobarse agenollat, en una nit d' istiu, en mitj de la plassa de dit poble, á punt de ser afusellat per la forsa d' un dels batallons de *Guitas* que sostenia la Diputació de Barcelona en temps de la República, impenhtho l' allavors diputat provincial, avuy difunt, senyor Roig y Minguet, que anava de Delegat de dita Diputació en l' esmentat Batalló, comandant per un conegut y conseqüent republicá, també avuy difunt.

Se trobava dita forsa á Vich, quan lo seu quefe tingué una confidencia de que una no molt numerosa partida carlista havia d' anar á dormir á Tona, concebint dits quefe y Delegat lo projecte de sorprendrerla durant la nit, á qual fi surtiren á hora convenient, y per camins extraviats, en direcció á Tona, pera caure sobre aquest poble á mitja nit. Al arribar á certa distancia d' ell, la petita columna 's dividí en dugas pera millor sorprendre á la forsa carlista, que efectivament dormia allí, prenent en Roig y Minguet lo mando d' una meytat y de l' altra 'l Comandant del Batalló. La forsa d' aquest últim, que anava per la fondalada d' un torrent, topá ab dos xicots de 16 á 18 anys, als quals detingué é interrogá, convencentse de que res tenian que veure ab los carlistas; pero per precaució los feren seguir, quan al cap d' un ratose adonaren de que un dels dos havia desaparegut. Aixó contrariá al quefe que temia se li malogrés la sorpresa que preparava, com aixís fou, puig al arribar al poble sigué rebut ab una descargá; abandonant tot seguit los carlistas la població, amparats per la foscor de la nit, no sense escopetejarse en sa fugida ab l' altra meytat de la forsa.

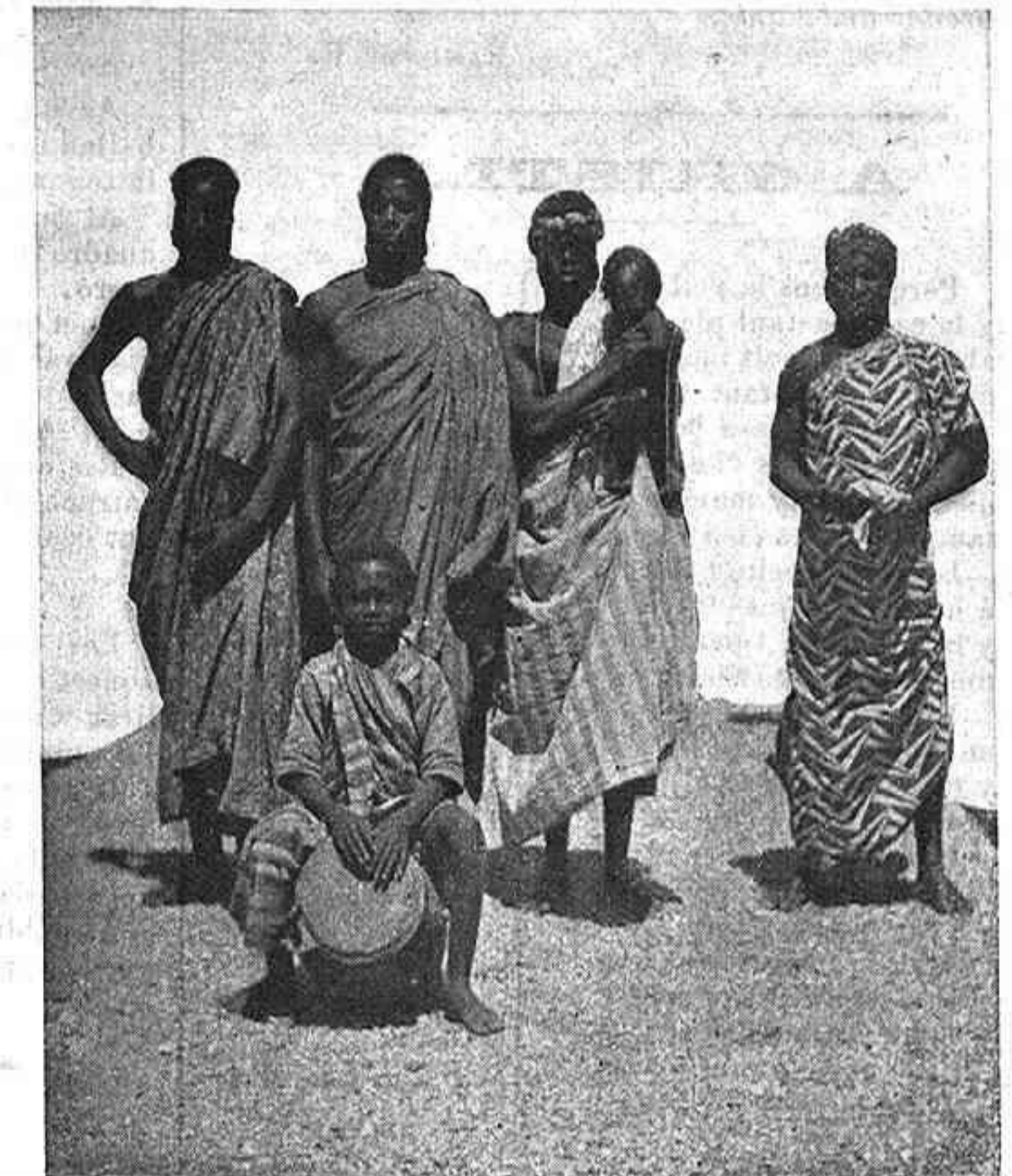

L' Estat major.

Un joeh de la seva terra.

ELS NEGRES ASCHANTIS Á BARCELONA

Una representació del bello sexo.

(Inst. Rus colaborador artístich de *La Esquilla*.)
El jefe y la séva muller.

ans de morir, no sapigué que 'l *Noy de Tona* fos aquell xicot á qui salvá la vida en la plassa del poble de aquell nom.

Un detall per acabar: En la cédula del *Noy de Tona* lo blanch destinat á la *profesión* se troba omplert ab lo següent: *Orador ambulante*.

RAMONET R.

A CRISTI...

Perque tens la pell molt fi-
y la cara bastant ple-
ab tot y ser molt more-
m' agradas bastant, Cristi-

Ets filla de casa bo-
y com sols veus vi de qui-
no duhent may mantelli-
tampoch portas may la mo-

La teva preciosa tre-
á bastants homes fasci-
y la noya que 't penti-
fins te tracta de Sire-

Vius de temps á Barcelo-
en lo carrer de la Llu-
y tothom 't te per u-
noya pitera y bufo-

Lo jovent que per tú ale-
la teva gracia prego-
y á mi 'm causa impressió bo-
la teva hermosura, ne-

Pro sent com ets xata y na-
y hasta l' extrém enredo-
farias per majordo-
d' algún clérich de sota-

NA

J. VALLS CLUSA.

NOVEDATS

Finis coronat opus.

Ha terminat la companyia Mario 'ls seus compromisos y segons diuen, aquest haurá sigut l' últim any de presentarse reunida, ja que 'ls actors que la componen cada hù tirarà pel seu costat.

L' última obra nova representada sigué 'l drama *Tierra baja* de 'n Guimerá. La traducció de Echegaray es notable y l' execució que tingué molt acertada. Presenciá la primera representació un públich numerossíssim que omplia 'l teatro. En cambi á la segona no hi havia tant sols un quart d' entrada.

Los nostres catalanistas son aixís: molt entusiastas; pero no tenen corda mes que per un día com los rellotjes de butxaca. Acuden als estrenos á prodigar las sévas ovacions al Sr. Guimerá: pero en las representacions successivas el deixan sol. Son habitants de la *Terra baixa*.

**

Després de 'n Mario, en Vico.

Comensa demá dissapte ab *Juan José*, en qual obra estrenará la brusa y las espadnyas de que parlava en un famós telegrama.

Celebrarém que se li posin bé... y sobre tot que seli ompli 'l teatro, condició precisa porque estiga de filis y treballi de gust.

GRAN-VIA

Lo jove actor Francisco Fuentes 's' esmera en complaure als seus admiradors, posant diariament un' obra distinta.

Ultimament ens ha presentat lo drama *Amor salvaje* que 'l Sr. Echegaray va escriure per en Novelli. Es una producció agafada pels cabells, exhuberant de convencionalismes, pobra de convicció. Lo que li sobra de teatral li falta de humana.

També ha posat en escena *Los domadores*, quadro dramàtic de 'n Sellés, consistent en la conversió de un anarquista pel seu fill, nen de pochs anys. Lo pensament de aquest

drama es delicat; pero en la forma se diria que l' autor está sempre en escena, sent ell qui ab llenguatje florit y exhuberant, parla per boca de sos personatjes.

En aquestas obras, com en totas las que representa, 'l Sr. Fuentes ha posat de relleu sas bonas condicions.

NOU RETIRO Y JARDI ESPANYOL

Adéu género xich!... Ja en cap de aquestos dos locals treballan las companyias que cultivantlo, havian inaugurat la temporada.

Al *Nou Retiro* comensará á funcionar demá dissapte un quadro d' ópera, baix la direcció del Mestre Perez Cabrero.

Y en quant al *Jardi*, la troupe Giovanini, que fins ara havia treballat al *Gran-via*, ha comensat á abocar los dos sachs de son doble repertori, 'l serio y 'l cómic.

La *Dinorah* y *D. Pedro dei Medina* han obert la marxa.

Res ens cal dir de la seva execució, havent corregut á cárrech dels mateixos artistas que tantas vegadas ha tingut ocasió de aplaudir lo públich de Barcelona.

TIVOLI CIRCO-EQUESTRE

Los atractius de las variadas funcions que 's donan en aquest local han aumentat ab la presentació del quadro militar *Cuba española*, desempenyant las parts principals los aplaudits artistas pantomimichs Adams Smith.

L' espectacle es molt mogut, está compost de alguns quadros molt vistosos, realsats per escenas mímicas, balls y la indispensable *Marcha de Cádiz* y coronat per una apoteóssis de molt bon efecte.

Al públich li agrada molt mes aquesta guerra de Cuba que la verdadera... Y es molt natural.

N. N. N.

LOS JOVES D' ARA

Lo jovent, que té energia,
si fos pensador actiu
de un pervindre progressiu
la esperansa esser podria;
pro 'l jovent d' avuy en día
no te fé, ni te talent,
no val, no pensa, no sent,
y tan sols es, per sa mengua,
cínich de fets, brut de llengua
cor de fanch y cap de vent.

La exacta fotografia
que 'ls mostraré ab quatre mots
es treta, sino de tots,
de la inmensa majoria,
Escoltéu com passa 'l día
la lluhida joventut,
y com de rals y salut
gasta una fortuna entera
sobre tot si 's considera
lo que val lo temps perdut.

S' alsa á las nou de fer nonas
y després d' entretenirse
en adornarse y pulirse
un parell d' horas ben bonas,
se 'n va á la Rambla á fer donas
lluhent y hermós com un sol,
pro li causa un desconsol,
per por que la gent ho noti,
veure un pel del seu bigoti
que li marxa fora vol.

Fins la una, per fer pati
mil cors de l' aristocracia
fa l' ós pel passeig de Gracia,
per la Rambla fa 'l polli,
fa 'l mico devant ca 'n Lli-
bre y lluheix sa inmodestia
dant devant Betlém molestia
al sorti d' allí la gent...
y se 'n va á dinar, content
d haver fet tan temps el bestia.

Per la tarde en 'ven dinat
se 'n va una estona al Foli,
ab quatre madams d' allí
riu, beu y agafa mitj gat
y quant las vuyt han tocat
surt altre cop de conquista

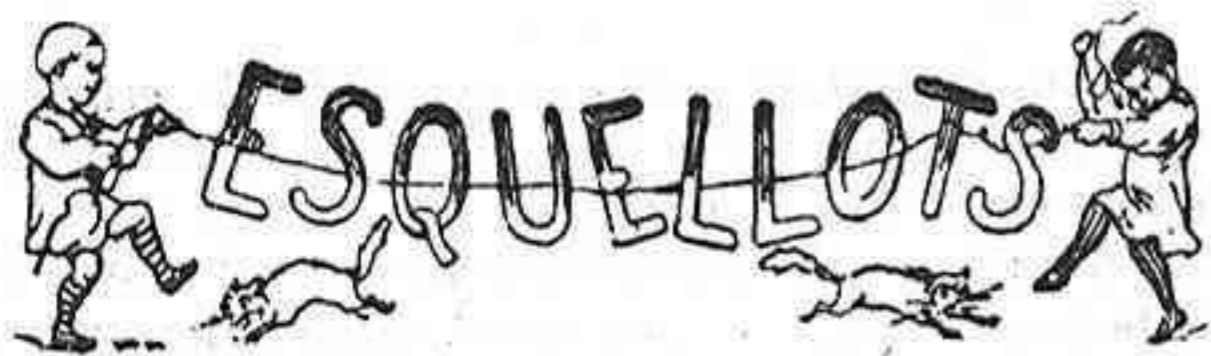
y alguna guapa modista
de genit atapahit
d' un revés dat ab dalit
li fa perdre 'l mon de vista.

Porta á sopá alguna pell
y ja del tot mantellina
va al teatro 'hont mou bronquina
y ab uns quants amichs com ell
de l' un al altre bordell
passa 'l restant de la nit,
y quan, ja dia va al llit
exclama boig de alegria:

—¡Qu' alegre hi passat lo dia:
ma, noy, que m' hi divertit!

Tal es, fet ab pols segú,
lo perfil d' un de la goma;
sér que ni en serio ni en broma
ha de tolerar ningú;
sér, per dirho net y cru,
que, com fent bestiesas gosa,
no es home sino una cosa
de l' humanitat afront
qu' ha vingut en aquest mon
per no fer res mes que nosa.

CLARA DOU.

Apesar de que l' Ajuntament va dir que no era legal la construcció de una iglesia de frares en l' interior de una mansana del Ensanxe; á pesar de que la Diputació va informar en lo sentit de que no podia autorisarse semblant ilegalitat, ha vingut lo senyor Enojoso, y sense encomanarse á Déu ni al diable ha revocat l' acort del Ajuntament.

Nosaltres ens figuravam que 'ls frares no governavan mes que á Filipinas; mes, per lo vist, Barcelona s' está convertint á marxas dobles en una sucursal de Manila ó de Ilo-Ilo...

O millor dit de No-hilo, No-hilo. Perque la veritat siga dita: aixó no fila.

**

Estarém á la mira, y veurém quína marxa pren aquest assumpto.

Y segons com resulti, aconsellarém á tothom que tingui la sopera ben tapada.

Perque si 'ls frares se posan á construhir en l' interior de las mansanas del Ensanxe, no mes que perque son frares, res tindrà d' extrany que 'l día menos pensat ens caiguin á la sopa.

Aixó mentres no s' usin certs ventalls que 'ls esquivin á n' ells, y als seus desafortats protectors.

Ja ha marxat la Banda municipal.

Ha anat á las firas de Valencia.

Y s' ha posat una gorra en substitució del casco. Las cosas s' han de fer bé. Y aixís, la nova prenda podrá emplearse en las expedicions... de gorra.

**

Y á propósit de la Banda.

La comissió de Governació va acordar l' altre dia imposar una multa á algúns músichs, per faltas d' asistencia als ensaigs y á algúns concerts.

Aquesta es la gran manera d' espavillarlos fins á convertirlos en concertistas de primera.

Perque si es cert lo que diuen, aixó es: que músich pagat no fá bon só, tractantse de músichs qu' en lloch de cobrar pagan, figúrinse si ho farán bé.

Refilarán, y hasta trinarán de una manera que hasta donará gust sentirlos.

Lo poeta Verdaguer acaba de publicar una carta molt sentida.

Dos anys fa que varen retirarli la missa. Lo sacerdot, privat d' exercir lo séu ministeri, s' entreteña polsant la lira de poeta. Fruyt de sas desventuras siguié l' admirable llibre *Flors del Calvari*, saludat per la crítica com l' obra de un gran geni.

Donchs de sopte, un vulgar embarch judicial ha vingut á arrambar ab aquest llibre y ab tots los que portava escrits. Ab un carro—«que 'm semblá 'l carro dels morts», segons diu lo poeta—se 'ls hi endugueren de casa séva. No li han embargat l' ánima de poeta, perque aquesta vola tan per amunt que á tal altura no hi arriban los tribunals, ni 'ls marquesos, per milionaris que sigan.

Compadeixém al ilustre escriptor en sa nova des-

LA FULLA Y LA TRIBU ASCHANTI

—¡Tapa, noya!

gracia, y no li desitjém conformació porque sabém que aquesta no ha de faltarli.

Avants faltarán los milións al de las Cinquillas.

Ja están los campeóns davant per davant, ja 's miran com galls enfutismats, la cresta roja, trayent foch pels ulls.

—Mira—ha dit l' un al altre—si tornas á empipar al meu protector, al ilustre Cama-ranch, que m' ha fet arcalde de barri y m' ha donat un empleo, tindrás d' entendre't ab mí.

—Donchs ja 'ns estém entenent.

—Avants de comensar dech advertirte una cosa.

—Qué?

—Que si jo 't pelo á tú ó tú 'm pelas á mí, ja tením la caixa pagada.

—Está molt bé. Siguémhi?

—Siguémhi.

**

Y 'ls dos campeóns van serhi. Lo Fart y 'l Dejú van donar mostres de un gran coratje. Ab aquest sobre-nom ha de distingirse als dos valents: al que té un empleo y una arcaldía de barri, y al que per no tenir res, ni tant sols la credencial que se li havia promés en pago de sos serveys electorals, anava sempre al darrera de 'n Cama-ranch, sense deixar-lo á sol ni sombra, y empipantlo de mala manera.

Lo públich va descompartirlos: los agents de l' autoritat tractavan de intervenir en l' assumpto; pero l' arcalde de barri va treure's las insignias, exclamant:—Aquí no hi ha mes autoritat que jo!...

**

Tothom se figurava que la qüestió passaria al Jutjat; pero á la qüenta 'ls tribunals tenen altra feyna... y res.

La cosa s' ha arreglat amistosament. Y encare que 'l Dejú vá carregar, á fi de desdejunarlo y sossegarlo, sembla que al últim se li ha concedit la desitjada credencial. Ja té lo que tant desitjava. L' empleo se l' ha guanyat heróicament y derramant la sanch de las sévas venas.

Y en Cama-ranch, ara en lloch de un valent ne tindrà dos.

**

Peró la credencial l' ha haguda de suscriure l' arcalde.

Y, francament, no m' explico com lo Sr. Coll y Pujol se tira aquestas cosas sobre l' esquena.

Lo Sr. Ximeno Planas ha comensat ja lo séu desterro. Diumenje passat sos numerosos amichs l' obsequiaren ab un dinar de despedida, acompanyantlo seguidament á l' estació de Fransa, ahont lo senyor Ximeno prengué bitllet per Sant Celoni.

El *Suripanto*, acostumat á pendres las cosas al revés, deu haver tingut una gran satisfacció, quan la veritat es que ab motiu del desterro del jove periodista, descubridor de sos plagis estupendos, inspira mes llástima que altra cosa.

**

Algunas societats dramáticas, entre ellas *Lo Niu Guerrer* han pres l' acort de no representar cap obra de D. Antóu Ferrer y Codina (ó de qui sigan, que portin lo séu nom) mentres duri 'l desterro de don Joseph Ximeno.

No será difícil que la gran majoría de las compayias catalanas adoptin la mateixa resolució.

Aquesta en tot cas sería molt justa: ull per ull; dent per dent; desterro per desterro.

Al tenor Cardinali una criada li ha pulit una cantitat en diner y una perció de joyas de molt preu.

Lo tenor sortí del pís á donar un vol, y al torna-rhi la criada ja no hi era, y ni 'l diner ni las joyas tampoch.

Lo pitjor es que 'l robat no coneix cap antecedent de la minyona, no sab sino que 's feya anomenar María...

Y ara podrá afegir un altre dato, y es que com á filarmónica, la tal María es una especialitat en las fugas.

Torném la fama al *Noticiero Universal*.

No es cert que sigués ell—conforme 'ns ha fet observar ab molta rahó—lo primer periódich barceloní que publicá la noticia referent á la mort del Noy de Tona.

Va ser *La Publicidad*.

Peró ara consti que *La Publicidad* al confessarse culpable feu notar que 'l *Noticiero* doná la noticia copiantli d' ella y abstenintse de citar la procedencia.

Y una vegada consignadas las diversas incidencias del assumpto, consti que 'ns en rentém las mans.

S' está posant de moda al extranger la *músico-terapia*, ó siga l' aplicació de la música al tractament de determinadas malalties.

Se cita 'l cas de que Ulises va curar la ferida de un porch singlá, valentse de las audicions musicals.

Quilón calmava 'l furor de Aquiles tocant la guitarra, y David ab l' arpa curava las melancolias de Saul.

De cassos per l' istil ne cita algúns l' historia antigua. Ara sols falta averiguar si poden tenir aplicació á l' época contemporánea.

**

Mort en Kneipp, no vindrá del tot mal utilizar aquest nou procediment... que al cap-de-vall potsé no será mes que *música*, com casi tots los que s' han posat en planta per entretenir las esperansas dels pobres malalts.

De moment no falta ja qui se 'n aprofita.

L' altre día, á un amich méu li preguntavan:

—Ahont vás aquest istiu? ¿A San Sebastián?

—No.

—A Puigcerdá?

—Tampoch. No 'm penso moure del Parch de Barcelona. Lo metje m' ha prescrit las audicions de la banda municipal.

—Ay, ay, y quina enfermetat pateixes?

—Una que fins ara s' ha reputat incurable: la manía de ser regidor.

Un aprenent de poeta ha publicat un tomo de versos.

Y al darrera de la portada hi ha fet imprimir la següent advertencia:

«Este libro es propiedad del autor.»

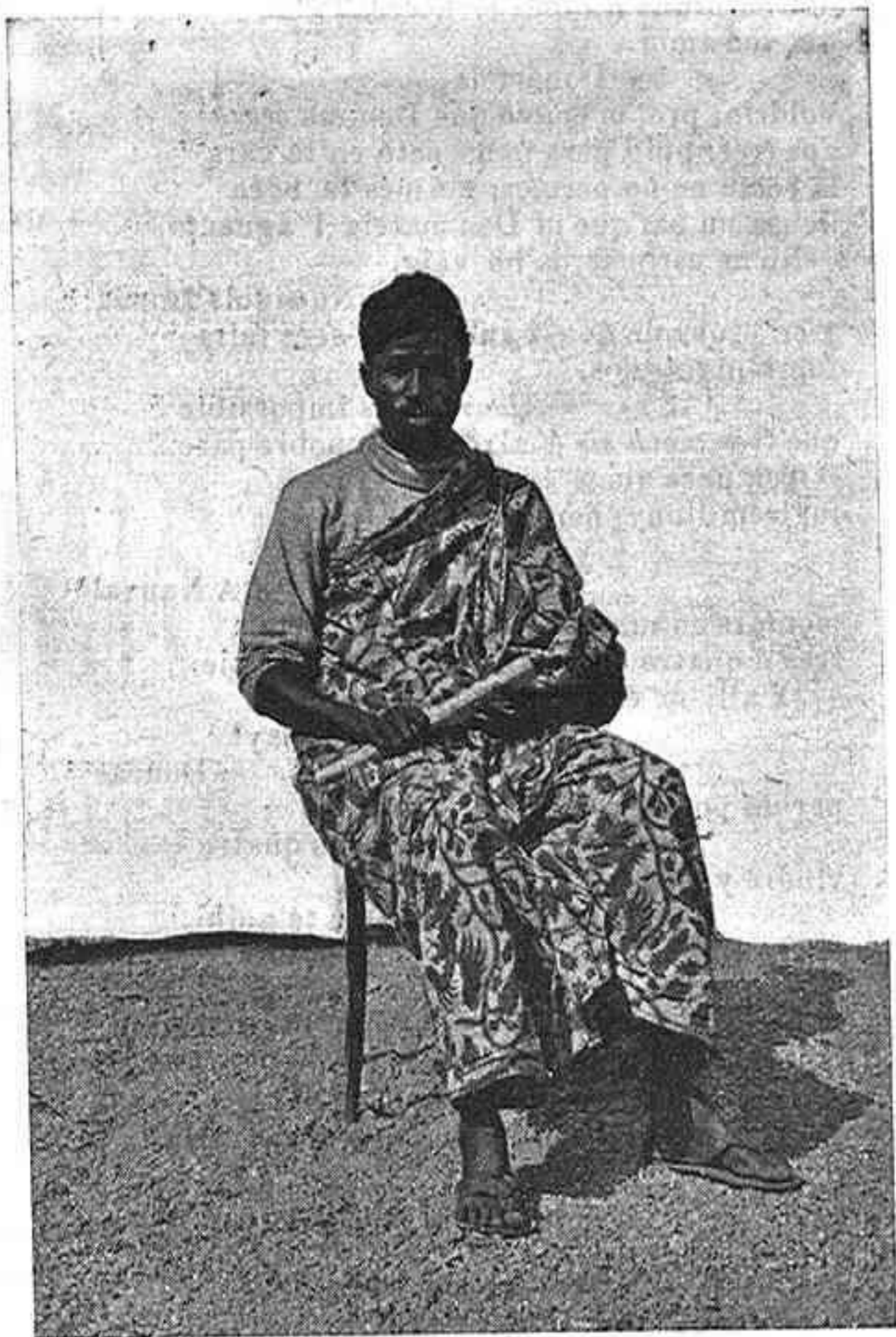
—Aixó si qu' es veritat—digué un seu conegut.

—Com que no n' ha de vendre un sol exemplar, aquest llibre será sempre propietat seva.

—¿Coneixes á en Pau Guiteras
aquell home tan ditxós,
que ab las sevas agudesas

ELS NEGRES ASCHANTIS

El mestre d' escola.

(Inst. RUS, col·laborador artístich de LA ESQUELLA.)

Una mare rentant el menut.

ens feya esqueixar á tots?
 Donchs anit la seva dona
 li ha fugit ab uns senyors
 sens deixarli un quarto á casa.
 —Pobre home! Si qu' es ditxós!

J. SANTAMARÍA VINYALS.

A un cert jove li digué
 cert dia una senyoreta:
 —Me sembla á mí que vosté
 ha de ser de la brometa
 —No ho cregui—ell li respongué:—
 Soch de la Barceloneta.

J. STARAMSA.

—Desde qu' ets casat, Pepet,
 veig qu' estás molt capficat.
 —No me 'n parlis, noy; no sé
 qué dimontri tinch al cap.

AGUILETA.

La filla grau de 'n Baldiri
 diuhen que avuy s' ha casat
 ab un jove llicenciat.
 —En farmácia?

—De presiri.

NUT.

—M' estava ab la Concepció
 quan en aquella ocasió
 vá arribá 'l marit.

—Aixís
 vá fugí pel compromís.
 —Cá: vaig fugir pel balcó.

J. STARAMSA.

¡Quantas vegadas succeheix en los matrimonis
 que 's barallan y 's maltractan, que passat l' acalo-
 rament, tot s' olvida y renaix un amor més viu que
 avants de la disputa y de las esgarrapadas!

Tal vá succehir ab en Po y la Pona. Citats pel mu-
 nicipal que vá presenciar com se las mesuravan, al
 davant del tinent de arcalde deyan l' un y l' altre
 que tot havia sigut una broma.

—¿Y donchs aquesta mossegada que te á la orella,
 qui li vá donar?—preguntava 'l tinent d' arcalde.

Y en Po, desitjant eximir de tota responsabilitat
 á la Pona, respongué molt amatent:

—Jo mateix!

Conversa entre amichs:

—¡Home felis com vosté no n' hi ha un altra! ...
 A vosté tot li surt al pé!

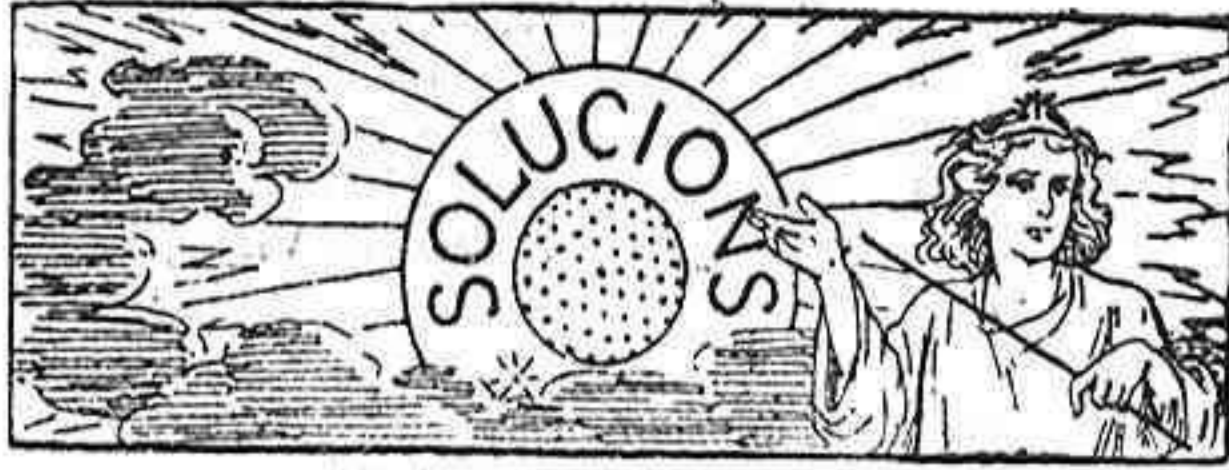
—En efecte, pel costat del negoci no 'm puch pas
 queixar, en cambi per lo que respecta al amor....

—¿No hi té sort?

—Ni gens ni mica. Figúris que la primera xicota
 ab qui vaig festejar se 'm vá fer monja. La segona
 se 'm vá morir. Pero lo pitjor de tot es la tercera. ...

—¿Que li vá passar?

—Ay, fill: la tercera, desgraciadament, es avuy
 la meva dona.

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Es-can-da-li-sa-ri a.*
 2.ª ID. 2.ª—*Tren-car.*
 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La filla del marxant —Soler.—Feliu.*
 4.ª ROMBO.

S
 C A P
 C A B A L L
 S A B A T E R
 P A T R O
 L L E O
 R

- 5.ª GEROGLIFICH.—*Per canastres los sistells.*
 6.ª MUDANSA.—*Pit—Pet—Pot.*

XARADAS

I
AMOR RUMÁTICH

La escena un carré estret ab casas rónegas.
 Personas: un galán fet ab aixamples,
 una dama vestida.... com se vulgui
 y una reixa aguantant.... aquest diálech;
 —¿Cóm es que has tardat tant avuy, Bartoldo?
 ja fa una hora que ab ansia

hu tú m' estich aquí prenent la fresca.
 —Oh, calma, Lliberata; molta calma
 que 'm darás la rahó.... y un altre cosa
 quan la causa tú sápigas
 de ma tardansa, hermosa.

—Ja la pots *tersa* doncas si 't plau, ara
 que jo soch tota teva y tota orelles.
 —Permetme avants que 'm passi per la cara
 un pany de tas faldillas, puig que noto
 que ja son d' aquí baix bastant tronadas
 y casi tot jo sio

com sua quan ha fet molt camí un ase.
 —Oh, sí: aixúgat ben bé; fins la camisa
 si vols et donaré pera fregarte.
 —No, gracias; potsé 'm *tota*
 si arribés *sis* sentí cap furtó d' agre.
 Doncas, sí; si he tardat més que altres días
 hermosa (?) Lliberata,
 ha sigut *hu*-que quan aquí venia
 m' ha passat....

—¿Qué? potsé alguna desgracia?
 —No; una peseta falsa.

—¿De serio?
 —No de llauna.
 —¿Quina ganga!

—Romansos!
 ara no 'n tinch cap més y 'm fa prou falta.
 —No t' espantis, Bartoldo,
 que encare que *cinch-quart* no soch, puch darte
 uns quants bitllets.

—¿De banch?
 —No, de una rifa
 que per cent punts no va treure la quarta.
 —Donchs, ja te ls pots fregar.... per 'llá hont te sembli
 que potsé 't farán falta.

—Lo que 'm falta Bartoldo es una cosa.
 —A mí me 'n faltan tantas....
 —Una proba no més jo necessito
 del teu amor.

—Donártela
 voldria; pro 'm convé que Deu me *sexta-*
dos-tres; puig pera fe un petó en ta cara
 la reixa no ho permet; y á més ta boca
 llensa un baf que ni Deu mateix l' aguanta,
 —No m' estimas, ja ho veig.

—No signis Lluçia;
 y en proba de que 't vull, avuy sens falta
 fugirém tots dos.

—¿Quarta! Es impossible
 que *tres-cinch-sis* d' aixó 'l meu pobre pare...
 —Ton pare que s' apanyi;
 fugirém lluny, ben lluny.

—¿Ahont?
 —¿A Xauxa!
 montats en una *sis-quarta* si no portas
 tres ó quatre cent naps per pagá 'l viatge.
 —¿Y allí m' estimarás?

—¿Mes que may!
 —Doncas
 per mí pots tirá al dret.

—Allá á las quatre
 vindré y.... adeu.

—Bartoldo, Deu te guihi.
 —Y á tú que Deu t' ampari, Lliberata.

.....
 Tots dos quedan contents; ella 'l seu somni
 ia veu ab tot aixó realitzar-se;
 y ell se creu fer al mon una gran obra
 puig quan serán ben lluny.... pensa deixar-la.

J. STARAMSA.

ANAGRAMA

L' altre día vaig comprarne
 de *total* divuyt ó vint
 y com movian tan *tot*
 me 'ls vaig vendre tot seguit.

PEPET PANXETA.

TRENCA-CLOSCAS

LA CUBA Ó ALMANSA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo
 títul de una comedia catalana.

MELÓN CANSADO.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 1 2 3 4 5 6 7—Objecte d' escriptori.
 1 2 3 4 5 6—
 6 4 7 1 7—Objecte de carreter.
 4 2 6 7—Nom de dona.
 6 5 4—Ria.
 4 5—Nota musical.
 6—Consonant.
 7 1—Vegetal.
 4 5 6—Las donas ne portan.
 1 2 4 2—Flor.
 3 2 1 7 4—Objecte de joeh.
 3 7 4 4 5 6—Molts ne portan.
 1 5 6 4 5 6 7—En la poesia.

B. M. B.

GEROGLIFICH

X
 K L O
 L
 I I
 T
 I I

J. M. VIVES.

Antoni Lopez editor. Rambla del Mitj. 20

A. López Robert, impresor. Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

Fernando López Zuero: EL TRABAJO.	Precio Ptas.	1
César Chicote: ALIMENTOS Y BEBIDAS.	» »	15
Carlos Reyles: EL EXTRAÑO.	» »	1
Pompeyo Gener: AMIGOS Y MAESTROS.	» »	4
Luis Taboada: TIPOS CÓMICOS.	» »	3'50

B. PÉREZ GALDÓS

MISERICORDIA

Un tomo 8.º Ptas. 3.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

Acaba de aparecer el tomo 53

ALGO DE TODO

POR Francisco Salazar

Con una elegante cubierta al cromo. Precio 2 reales

NOVEDAD

REVISTA DE COMISARIO

ZONA...

Album de género militar, con 72 tipos impresos en colores y una cubierta alegórica

POR Ricardo Fradera

Precio: Ptas. 1'50.

BARCELONA A LA VISTA

CUADERNOS 1.º, 2.º, 3.º, 4.º, 5.º, 6.º, 7.º, 8.º, 9.º, 10.º, 11.º y 12.º

30 cénts.
Provincias
35

TAPAS

para la encuadernación del Album
BARCELONA A LA VISTA, 2 pesetas.

30 cénts.
Provincias
35

La casa se encarga de la encuadernación del Album, regalando por cada ejemplar que encuaderne una portada y un indice.

Precio de la encuadernación: UNA PESETA.

COLECCIONES COMPLETAS DE

◆ BARCELONA A LA VISTA ◆

192 fotografías, elegantemente encuadernadas

Encuadernación especial á la inglesa, con cordones de seda y tapas articuladas.

Precio: 8 pesetas

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútno, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

TELÉGRAMA ILUSTRAT

«... Aun tengo blusa y alpargatas.»

A. Vico.